

11 juni 2013

Verkenning verlengde kwalificatieplicht

Geen oplossing, nog wel een probleem

Binnenkort buigt de Kamer zich over de verkenning die door OCW gedaan is naar nut en noodzaak én mogelijkheid van een verlengde kwalificatieplicht. In deze verkenning wordt betoogd dat om juridische redenen de verlengde kwalificatieplicht geen haalbare kaart is. In de uitleg bij het negatief advies komen ook andere aspecten aan de orde (zoals de beperkte verwachte werking en de kosten) maar uiteindelijk is het antwoord aan de voornaamste vraagsteller, de gemeente Rotterdam, hetzelfde als een jaar of 8 geleden. Toen bleek een leerwerkplicht tot 23 jaar (één van de actiepunten uit het programma 'Rotterdam zet door') om juridische redenen onmogelijk.

Tegelijkertijd ligt er de ambitieuze doelstelling om het aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters terug te brengen tot 25.000 per jaar. Daarmee worden kosten bespaard én wordt er vooral gewonnen: onze maatschappij vraagt om een goed opgeleide, economisch zelfstandige beroepsbevolking. Ingrado meent dan ook dat het negatieve advies met betrekking tot een verlengde kwalificatieplicht om twee redenen te kort schiet.

Op de eerste plaats vroeg Rotterdam natuurlijk niet alleen naar de haalbaarheid van een verlengde kwalificatieplicht maar had het een achterliggende vraag, beter gezegd misschien een achterliggende frustratie die Ingrado vanuit landelijk perspectief herkent. Hoe krijgen we grip op de groep jongeren, de kwalificatieplicht voorbij, die uitvallen (vaak door buiten het onderwijs gelegen factoren) en zich niet laten benaderen, motiveren of helpen. Terwijl de gemeente in een later stadium de rekening wél gepresenteerd krijgt, uitgaande van een groot beroep op sociale uitkeringen vanuit deze groep. Op landelijke schaal: hoewel de daling van het aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters zeker een succes genoemd mag worden, vallen jaarlijks nog 37.000 jongeren uit, bij de doelstelling 2016 nog altijd 25.000 per jaar. Dat is in vier jaar tijd een hele 'Plasterk-gemeente'.....

Op de tweede plaats meldt de verkenning, terecht, dat aan de voorkant, in het onderwijs, de grootste winst te boeken is als het gaat om het boeien en binden van jongeren. Dat neemt niet weg dat de doelstelling van 25.000 in feite impliceert dat een grote groep jongeren ondanks de inspanningen in VO en MBO uit zal vallen. En om dan te stellen dat deze groep via de vernieuwde WWB teruggeleid kan worden naar onderwijs/werk c.q. uit de bijstand gehouden kan worden is te kort door de bocht. Omdat een aanzienlijk deel van deze jongeren zich niet meldt bij de Sociale Dienst, en omdat, als zij dit wel doen, er kostbare jaren verstreken kunnen zijn. Het gaat er juist om, als preventie niet gewerkt heeft, jongeren zo snel mogelijk weer op de rit te krijgen en bij voorkeur alle jongeren,

ook de niet-melders, van het meisje dat geen diploma of uitkering hoeft omdat haar vriend een goede baan heeft tot de jongen met de lucratieve en 'creatieve' bijverdiensten.

Verkenning van een oplossing

Twee aspecten springen er in bovenstaande probleemschets uit:

- Voortijdig schoolverlaters van 18 jaar of ouder (en zij vormen het merendeel van alle uitvallers) zijn vaak moeilijk te bereiken, als ze al bereikt worden moeten gemeenten het van 'motiveren' en 'verleiden' hebben, veel van deze jongeren hebben de nodige hulp nodig (overbelasting: schulden, zorgtaken, gezondheidsproblemen, verslavingen) maar laten zich vaak slecht helpen.
- gemeenten krijgen heel concreet de rekening gepresenteerd, door (te) late en daardoor dure ondersteuningstrajecten en de reële mogelijkheid van een bijstandscarrière voor uitgevallen jongeren. Nog afgezien van het feit dat ze mogelijk niet bijdragen aan economie/maatschappij.

We moeten uitvallers van 18 jaar en ouder in beeld houden, helpen zich optimaal te ontplooien, dat gunnen we ze. Bovendien hebben we daar groot maatschappelijk en economisch belang bij. Dat vraagt om een manier om 'ze –desnoods tegen hun zin in – gelukkig te maken'.

Via het onderwijs investeren we in jongeren en dus ook in maatschappij en economie: daarom ook worden de kosten voor een opleiding maar voor een gering deel door deelnemers zelf opgebracht. Stoppen met een opleiding is in die zin het weggooiën van een investering. Wanneer je uitvalt stel je niet alleen je eigen toekomst in de waagschaal maar gooi je ook een investering weg én vorm je een financieel risico voor de toekomst, voor jezelf en voor de maatschappij. Met een jongvolwassene, in toenemende mate verantwoordelijk voor zijn leven en toekomst, moeten (niet-vrijblijvende) afspraken gemaakt kunnen worden over onderwijs en indien nodig over begeleiding, heroriëntatie en zorgtrajecten. Laten we eens verkennen wat het effect is van zichtbaar maken voor deze jongeren wat er in ze geïnvesteerd wordt en van ze verwacht wordt en daarnaast welke mogelijkheden er zijn ze daar zelf mede verantwoordelijk voor te maken. De kwalificatieplicht heeft geleid tot een gemiddeld latere uitval, het ligt dus voor de hand ook boven 18 jaar te blijven 'duwen' op het maken van een goede keuze. Daarbij is het niet interessant wat die magische leeftijdsgrens voor onmogelijkheden oplevert als het gaat om verplichten (en laten we daarbij ook vooral naar de kansen blijven kijken), maar juist welke mogelijkheden er zijn redenerend vanuit de verantwoordelijkheid van een volwassene.

Staatssecretaris Dekker geeft in de brief aan de Kamer over de verkenning van de verlengde kwalificatieplicht aan in gesprek te willen blijven met betrokken partijen om tot andere oplossingen te komen. Ingrado wil aan deze uitnodiging graag gehoor geven en werkt graag mee met de verdere verkenning van een verlengde kwalificatieplicht of andere oplossingen die het professionals mogelijk maken jongeren te helpen hun toekomstig kapitaal te verzilveren. Daarvoor heeft die professional meer nodig dan de mogelijkheid tot een vrijblijvend oproep.